

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โหราศาสตร์ เป็นศาสตร์ที่ผูกพันกับชีวิตมนุษย์มาแต่ก่อนพุทธกาล โดยมีความเชื่อมโยงกับหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนา ที่สอนให้เชื่อในผลของการกระทำ (กรรมลิขิต) เชื่อความเพียรพยายามของตนเอง จะดีหรือชั่วอยู่ที่ผลของการกระทำ^๑ ซึ่งก็ยังมีคนส่วนหนึ่งที่เชื่อในโหราศาสตร์ แต่ไม่เข้าใจในหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนา อันเป็นจุดเริ่มต้นที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้นในใจ ที่ทำให้เกิดความวิตกกังวล สุขภาพจิตเสีย ขาดที่พึ่งทางใจทำให้มีผลกับพฤติกรรมที่แสดงออกต่อสังคมในการอยู่ร่วมกัน ก่อให้เกิดปัญหาในการดำเนินชีวิตและจะทำให้เกิดปัญหาในการใช้ชีวิตร่วมกันในสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

นักโหราศาสตร์ ไม่สามารถหาทางออกในการแก้ปัญหาได้ทุกเรื่อง เพราะเหตุการณ์บางอย่างได้เกิดขึ้นแล้ว แต่สิ่งที่ดีที่สุดในขณะนั้นก็คือกำลังใจ บางครั้งดวงชาตาก็กลับมีบทบาทน้อยกว่าคำพูดที่พร่ำพรูออกมาจากความรู้สึก จากความทุกข์และจากปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ แต่หน้าที่ที่เป็นลักษณะสำคัญของนักโหราศาสตร์ คือการฟังให้เข้าใจ เพื่อให้คำปรึกษา ปลอดภัย ให้คำแนะนำให้คำสอน ตามแต่จะเห็นสมควร จากการแนะนำการใช้ชีวิตให้เหมาะสมและสอดคล้องกับปัญหาชีวิตที่ประสบอยู่ ทำให้เกิดความเข้าใจตนเองและผู้อื่นมากยิ่งขึ้น^๒ เป็นแนวทางการสร้างการยอมรับซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดความรัก ความสุข และช่วยฟื้นฟูพัฒนาจิตใจให้เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น และยังช่วยให้ผู้มาขอคำปรึกษาสามารถปรับตัวให้เข้ากับกฎของธรรมชาติและกฎแห่งกรรมได้^๓

ประเด็นสำคัญในการพยากรณ์คือ ความรู้และความสามารถของนักโหราศาสตร์ในด้านการพยากรณ์ ต้องพร้อมด้วยคุณธรรมและจรรยาบรรณ และพร้อมด้วยความรู้ในหลักธรรมของพุทธศาสนา เพื่อประโยชน์ต่อการมีส่วนร่วมในการสร้างสันติสุข ให้แก่คนในสังคมด้านจิตใจ การให้คำพยากรณ์ที่แตกต่างกันตามฐานความรู้เดิม บวกกับไหวพริบและความชำนาญเฉพาะด้านของแต่ละบุคคล นักโหราศาสตร์ควรพิจารณาความต้องการที่แท้จริงว่า ผู้มารับบริการต้องการแค่เพียงระบายความรู้สึก ระบายความในใจ หรือต้องการขอคำปรึกษา หน้าที่ของนักโหราศาสตร์ในการให้คำปรึกษา

^๑ ยอดธง ทับทิมไม้, โหราศาสตร์ เศรษฐกิจและการเมือง, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เดลิฟี่, ๒๕๓๗), หน้า ๔๐.

^๒ พิไลรัตน์ รุจิณชัยกุล, “การศึกษาปัญหาสุขภาพจิตของผู้มารับบริการจากหมอดู : ศึกษาเฉพาะกรณีผู้มารับบริการจากหมอดูของสมาคมโหราศาสตร์แห่งประเทศไทย”, วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต, (คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๔). หน้า ๑๘๐.

^๓ กฤติกาวัลย์ หิรัญสี, “ศึกษาความสอดคล้องของหลักการพยากรณ์ในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาทและวิชาโหราศาสตร์ไทย”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้าบทคัดย่อ.

ก็เพื่อเยียวยาสภาพจิตใจเป็นเบื้องต้น โดยพิจารณาดวงชาตาตามหลักวิชา ทั้งนี้ต้องยอมรับว่า นักโหราศาสตร์มีอิทธิพลต่อผู้รับพยากรณ์ทั้งด้านบวกและด้านลบ เพราะความเชื่อและความคาดหวังของผู้รับบริการ มีผลกับความเชื่อต่อคำพยากรณ์ของนักโหราศาสตร์ ทศนคติต่อโลกและชีวิตของผู้พยากรณ์ มีแนวโน้มไปในทางใด ก็ย่อมจะแนะนำผู้รับพยากรณ์ไปในทางนั้น^๕ ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลเสียในการพยากรณ์ และผู้รับพยากรณ์ได้ ในขณะที่เดียวกันก็มีนักโหราศาสตร์จำนวนไม่น้อยที่พยากรณ์ผิดพลาดเพราะขาดความรู้ในวิชานี้^๖ ทำให้พบปัญหาของนักโหราศาสตร์ในการพยากรณ์โดยใช้วาจาเป็นหลัก ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่องานบริการ และเป็นสาเหตุหนึ่งของความขัดแย้งและเป็นอุปสรรคในการอยู่ร่วมกัน

จากความเป็นมาและสภาพปัญหาในเบื้องต้น ทำให้ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาแนวทางการพยากรณ์ของนักโหราศาสตร์ไทย โดยใช้หลักวาจาสุภาษิตเป็นกรอบในการวิจัย พร้อมทั้งข้อเสนอแนะจากอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ สืบเนื่องมาจากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาวิชา “พุทธสันติวิธี” ซึ่งมีเนื้อหาวิชาที่มีความสัมพันธ์และต่อเนื่องกันในการสร้างสันติภาพและการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ทั้งทางโลกและทางธรรมได้อย่างชัดเจน และในส่วนของวิชาโหราศาสตร์ ผู้วิจัยได้ศึกษาเรียนรู้วิชาโหราศาสตร์ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติมาพอสมควร ผู้วิจัยได้มองเห็นว่า การวิจัยเรื่องวาจาสุภาษิตนี้จะทำให้เกิดประโยชน์ในการทำให้ผู้วิจัยเข้าใจความหมาย ลักษณะที่แสดงถึงหลักการใช้ และองค์ประกอบ ๕ ประการของหลักวาจาสุภาษิต หรือรู้ว่าวาจาสุภาษิตคือคำพูดเช่นไร ทำให้เกิดแนวคิดที่นักโหราศาสตร์ควรจะใช้คำพูดอย่างไรในการพยากรณ์ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักพุทธสันติวิธี ด้วยการศึกษาหลักวาจาสุภาษิตเพื่อหาคำตอบว่า วาจาสุภาษิตมีลักษณะอย่างไร วาจาเช่นใดจัดเป็นวาจาสุภาษิตตามหลักพระพุทธศาสนา คำพูดของบุคคลประเภทใดที่จัดเป็นวาจาสุภาษิต และนักโหราศาสตร์จะนำหลักวาจาสุภาษิตมาใช้ได้อย่างไร เพื่อให้ผู้รับพยากรณ์หลุดพ้นจากปัญหา จากความทุกข์ ด้วยการค้นหาคำพูด ที่ฟังแล้วรู้สึกประทับใจ สบายใจ มีความมั่นใจในตัวเองมากขึ้น เป็นคำพูดที่ทำให้ผู้รับพยากรณ์เกิดแง่คิดและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

เมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาอย่างถ่องแท้ ทำให้เกิดความศรัทธา วาจาสุภาษิตในพระพุทธศาสนา จึงนำไปประยุกต์ใช้ในการพยากรณ์ของนักโหราศาสตร์ไทย ซึ่งผู้วิจัยจะได้ทำการวิจัยในประเด็นปัญหาดังกล่าว ด้วยหวังว่าผลงานวิจัยที่ค้นพบจะเป็นมาตรฐานให้แก่ักโหราศาสตร์และเป็นแนวทางเพื่อการเสริมสร้างสังคมสันติสุข ภายใต้บทบาทของนักโหราศาสตร์สืบไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- ๑.๒.๑ เพื่อศึกษาแนวทางการพยากรณ์ของนักโหราศาสตร์ไทย
- ๑.๒.๒ เพื่อศึกษาหลักวาจาสุภาษิตในพระพุทธศาสนาเถรวาท
- ๑.๒.๓ เพื่อประยุกต์ใช้หลักวาจาสุภาษิตในการพยากรณ์ของนักโหราศาสตร์ไทย

^๕ สานิต ศิริวิศิษฐ์กุล, “หมอดู : กระบวนการสร้างตัวตนและความสัมพันธ์ทางสังคม”, วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๕, หน้า ๒๑๖.

^๖ สิงโต สุริยาอารักษ์, โหราศาสตร์ไทยเดิม, (กรุงเทพมหานคร: เจริญวิทย์การพิมพ์, ๒๕๒๒), หน้า ๗.

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

- ๑.๓.๑ เพื่อต้องการทราบแนวทางการพยากรณ์ของนักโหราศาสตร์ไทยว่าเป็นอย่างไร
- ๑.๓.๒ เพื่อต้องการทราบหลักทฤษฎีในพระพุทธรูปศาสนาเถรวาทว่าเป็นอย่างไร
- ๑.๓.๓ เพื่อต้องการทราบการประยุกต์ใช้หลักทฤษฎีในพระพุทธรูปศาสนาเถรวาทในการพยากรณ์ของนักโหราศาสตร์ไทยว่าเป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธสันติวิธี ในการพยากรณ์ของนักโหราศาสตร์ไทย” เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมุ่งศึกษาแนวทางการพยากรณ์ของนักโหราศาสตร์ เพื่อให้สอดคล้องหรือเป็นไปตามหลักทฤษฎีในพระพุทธรูปศาสนาเถรวาท ซึ่งส่วนหนึ่งจะมีการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้นำทางศาสนา โหราจารย์ และผู้มารับบริการพยากรณ์ โดยรวมผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเอกสาร

ศึกษาข้อมูลจากเอกสารปฐมภูมิ ได้แก่ พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๓๙ และศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ หนังสือ เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักทฤษฎีและรูปแบบแนวทางการพยากรณ์ของนักโหราศาสตร์ไทย

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านเนื้อหา

๑) ด้านเนื้อหา ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษารูปแบบแนวทางหรือวิธีการที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักทฤษฎีในพระพุทธรูปศาสนาเถรวาท และศึกษาแนวคิด ทฤษฎีหรือรูปแบบแนวทางการพยากรณ์ของวิชาโหราศาสตร์ แล้วนำมาวิเคราะห์ ตีความ อธิบาย เพื่อนำเสนอหรือประยุกต์แนวทางการพยากรณ์ของนักโหราศาสตร์ไทยที่เหมาะสมตามหลักพุทธสันติวิธี

๒) ด้านการสัมภาษณ์ ได้แก่การสัมภาษณ์ผู้นำทางศาสนา โหราจารย์ และผู้มารับบริการพยากรณ์ ที่เกี่ยวข้องกับการพยากรณ์ของนักโหราศาสตร์ เพื่อนำแนวทาง ข้อคิดเห็น คำแนะนำ มาวิเคราะห์เพื่อค้นปัญหาและอุปสรรคในการพยากรณ์ และเพื่อเป็นแนวทางหรือวิธีการของการให้คำพยากรณ์ของนักโหราศาสตร์ที่มีคุณภาพ

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้วิจัยจะใช้ระยะเวลา ๗ เดือน ในการศึกษา โดยเริ่มจากเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ จนถึง มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๙

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเพื่อการสัมภาษณ์ในเชิงลึกครั้งนี้ แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ ๑ ผู้นำทางศาสนา จำนวน ๒ รูป ดังรายนามต่อไปนี้

๑) พระครูวิสุทธิกิตติสาร (หลวงพ่อดอง) เจ้าอาวาสวัดหนองสร้อยต่ง ตำบลหนองไม้แก่น อำเภอบางยาง จังหวัดยะลา

๒) พระเอกลักษณ์ ปุณฺณาคโม อาจารย์ผู้อบรมวิชาเลข ๗ ตัว ๙ ฐาน (ชั้นสูง) ชมรมอาศรมเกษราจารย์ (วัดสุวรรณ์ศิริ)

กลุ่มที่ ๒ โหราจารย์ จำนวน ๕ คน ดังรายนามต่อไปนี้

๑) ดร.ภิญโญ พงศ์เจริญ นายกสมาคมโหราศาสตร์นานาชาติ

๒) ดร.กฤติกาพล หิรัญสิริ ประธานโครงการสมาคมโหราศาสตร์นานาชาติ

สาขางามวงศ์วาน

๓) นายวิเชียร วรณพันธุ์ลักษณะ (อาจารย์เชียร บางบอน) โหราจารย์

๔) นางพองสนาน จามรจันทร์ อดีตผู้สื่อข่าวอาวุโส สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์

๕) นายสมฤทธิ์ แต่สุนทรไพเราะ อาจารย์ผู้บรรยายวิชาโหราศาสตร์ไทย ประจำสถาบันโหราศาสตร์ไทยสากล

กลุ่มที่ ๓ ผู้รับบริการพยากรณ์โหราศาสตร์ จำนวน ๕ คน

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านพื้นที่ การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น

๑.๕ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในงานวิจัย

ในงานวิจัยนี้ มีการใช้คำที่มีความหมายเฉพาะ ดังต่อไปนี้

๑.๕.๑ การประยุกต์ หมายถึง การนำความรู้ในวิทยาการต่างๆ มาปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ ในงานวิจัยนี้ หมายถึง การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาปรับใช้ในการพยากรณ์

๑.๕.๒ หลักพุทธสันติวิธี หมายถึง หลักทางจิตในพระพุทธศาสนาเถรวาท เพื่อนำมาเป็นกรอบในการพยากรณ์ของนักโหราศาสตร์ มีองค์ประกอบ ๕ ประการ คือ

๑) กาเลน ภาสิตา	คำพูดที่ถูกกาลเทศะ กาลวาที
๒) สัจจา ภาสิตา	คำพูดที่เป็นความจริง สัจวาที
๓) สณหา ภาสิตา	คำพูดที่สุภาพ อ่อนหวาน สันหาวาที
๔) อตถสยหิตา ภาสิตา	คำพูดที่มีประโยชน์ อุตถสันหาวาที
๕) เมตตจิตเตน ภาสิตา	คำพูดประกอบด้วยเมตตา เมตตวาที ^๒

๑.๕.๓ การพยากรณ์ หมายถึง การออกคำพยากรณ์ การพูด การขยายความ การอธิบายเพื่อทำนายหรือตอบปัญหาเพื่อความเข้าใจที่กระจ่างขึ้น

๑.๕.๔ นักโหราศาสตร์ หมายถึง ผู้มีความรู้ในการทำนาย และพยากรณ์เรื่องราวต่างๆ โดยใช้ความรู้จากวิชาโหราศาสตร์

๑.๖ ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธสันติวิธี ในการพยากรณ์ของนักโหราศาสตร์ไทย” ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

^๒ อย.ปญจก. (ไทย) ๒๒/๑๔๘/๓๓๘.

๑.๖.๑ เอกสารที่เกี่ยวข้อง

เมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ได้พบเอกสารที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๗ เรื่อง ดังมีรายละเอียดดังนี้

๑) อาจารย์แพทย์ สาริกบุตร ได้กล่าวในโหราศาสตร์ปริทรรศน์ ภาค (๒) ครหวินิจัย ถึงความรู้ในเรื่องของดาวพระเคราะห์ในระบบสุริยะจักรวาลที่เกี่ยวข้องกับวิชาโหราศาสตร์ เริ่มตั้งแต่ประวัติและวิธีการโคจรของดาวพระเคราะห์ที่มีความสัมพันธ์กัน โดยอาศัยความรู้ในทางดาราศาสตร์ มาประกอบการจัดแบ่งดาวเคราะห์^๗

๒) อาจารย์แพทย์ สาริกบุตร ได้กล่าวในโหราศาสตร์ปริทรรศน์ ภาคจันทร์ วินิจัย ถึงการศึกษาในเรื่องของพระจันทร์ เพราะพระจันทร์เป็นดาวดวงเดียวในระบบโหราศาสตร์ที่โคจรผ่านกลุ่มดาวฤกษ์ต่างๆ ทั้ง ๒๗ กลุ่ม ในระยะเวลา ๑ เดือน การโคจรของพระจันทร์จัดว่ามีอิทธิพลในเรื่องของฤกษ์ และปรากฏการณ์ตามธรรมชาติมากที่สุด^๘

๓) อาจารย์แพทย์ สาริกบุตร ได้กล่าวในโหราศาสตร์ปริทรรศน์ ภาค (๔) ภาวินิจัย ถึงการแบ่งท้องฟ้าออกเป็น ๑๒ ส่วน กำหนดให้เป็นอาณาเขตของเรือนชาตา โดยใช้หลักพิจารณาลักษณะของดาว และการโคจรของดาวเป็นสำคัญ^๙

๔) สิงโต สุริยาอารักษ์ ได้กล่าวในโหราศาสตร์ไทยเดิม ถึงพื้นฐานเบื้องต้นของการพยากรณ์ และลักษณะสำคัญของความหมายในดาวแต่ละดวงเพื่อเป็นหลักในการพยากรณ์^{๑๐}

๕) ยอดธง ทับทิวไม้ ได้กล่าวในโหราศาสตร์ เศรษฐกิจและการเมือง ถึงเรื่องของโหราศาสตร์และโหราจารย์ว่าไม่มีอำนาจเหนือไปกว่าการกระทำของบุคคล ทุกอย่างเกิดด้วยเหตุและปัจจัย ทำดีย่อมได้ดี ทำชั่วย่อมได้รับผลชั่วตามกรรมของตนเอง^{๑๑}

๖) หลวงวิศาลดรุณกร (อ้น สาริกบุตร) ได้ให้คำอธิบายไว้ใน คัมภีร์โหราศาสตร์ไทยมาตรฐาน ฉบับสมบูรณ์ ถึงประเด็นแนวทางการในพยากรณ์ พร้อมทั้งพิธิภูษานพเคราะห์เพื่อสะเดาะเคราะห์ และมีคำสวดสรงัญญูของโหรประกอบพระปรีตรด้วย^{๑๒}

๗) พระเทพดิลก (ระแบบ วิฑูยาโณ) ได้ให้คำอธิบายไว้ใน ศาสนากับสันติภาพ ถึงการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขว่า ต้องเริ่มจากจิตใจของปัจเจกชนแต่ละคนเสียก่อน จะต้องมีความ

^๗แพทย์ สาริกบุตร, โหราศาสตร์ปริทรรศน์ (ภาค ๒ ครหวินิจัย), (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนการพิมพ์, ๒๕๑๑), หน้า ๑๔-๑๕.

^๘แพทย์ สาริกบุตร, โหราศาสตร์ปริทรรศน์ (จันทร์วินิจัย ฉบับมาตรฐาน), (กรุงเทพมหานคร: อุตสาหกรรมกรพิมพ์, ๒๕๑๓), หน้า ๑๑๕-๑๑๗.

^๙แพทย์ สาริกบุตร, โหราศาสตร์ปริทรรศน์ (ภาค ๔ ภาวินิจัย), (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เพื่องอักษร, ๒๕๑๕), หน้า ๓๙-๔๒.

^{๑๐}สิงโต สุริยาอารักษ์, โหราศาสตร์ไทยเดิม, (กรุงเทพมหานคร: เจริญวิทยการพิมพ์, ๒๕๒๒), หน้า ๗.

^{๑๑}ยอดธง ทับทิวไม้, โหราศาสตร์ เศรษฐกิจและการเมือง, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เดลฟี, ๒๕๓๗), หน้า ๔๐.

^{๑๒}หลวงวิศาลดรุณกร (อ้น สาริกบุตร), คัมภีร์โหราศาสตร์ไทยมาตรฐาน ฉบับสมบูรณ์, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อินเตอร์พรีนท์, ๒๕๔๐), หน้า ๖-๙.

สงบภายในใจ ถ้ายังไม่สงบภายในใจเราจะไม่สามารถสร้างสันติภาพได้ ในพุทธศาสนาเน้นไปที่เป้าหมายที่จะให้เกิดสันติภาพที่ทำให้เราสามารถสงบความทุกข์ สงบภัย และสงบโรคได้^{๑๓}

๑.๖.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑) **พิไลรัตน์ รุจิณชัยกุล** ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาปัญหาสุขภาพจิตของผู้มารับบริการจากหมอดู : ศึกษาเฉพาะกรณีผู้มารับบริการจากหมอดูของสมาคมโหราศาสตร์แห่งประเทศไทย” ผลจากการศึกษาพบว่า คำทำนายของหมอดูมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้มารับบริการ และจากการศึกษาพฤติกรรมการปฏิบัติตนก่อนและหลังของผู้รับบริการ พบว่า ก่อนใช้บริการโหราศาสตร์ ไม่มั่นใจในความมั่นคงของกิจการ รู้สึกท้อแท้ ไม่มั่นใจในการประกอบกิจการของตนเอง เมื่อได้รับบริการโหราศาสตร์แล้ว ผู้ประกอบการสามารถลดความเครียด มีกำลังใจในการประกอบกิจการมากขึ้นกว่าเดิม มีความมั่นใจในกิจการของตนเองว่าจะอยู่ได้ และจากการปรึกษาหมอดูเพื่อเป็นการสร้างความมั่นคงทางจิตใจ พบว่า สาเหตุที่ทำให้ผู้รับบริการมาหาหมอดู เพราะมีความคาดหวังว่า หมอดูจะเป็นที่พึ่งทางใจ เป็นที่ปรึกษาและแนะแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ในชีวิตประจำวัน เป็นการสร้างความมั่นใจ กำลังใจให้กับผู้ที่มารับบริการที่ต้องการผู้ร่วมตัดสินใจ ในการกระทำต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อระบายความคับข้องใจ ทำให้เกิดความสบายใจมากขึ้น ในการวิจัยครั้งนี้พบว่า เมื่อผู้ประกอบการได้รับบริการโหราศาสตร์แล้ว ผู้ประกอบการสามารถลดความเครียด และมีกำลังใจในการประกอบกิจการมากขึ้นกว่าเดิม^{๑๔}

๒) **สานิต ศิริวิศิษฐ์กุล** ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “หมอดู : กระบวนการสร้างตัวตนและความสัมพันธ์ทางสังคม” ผลจากการศึกษาพบว่า โหราศาสตร์ในสังคมไทยมีพิธีกรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง เพราะหมอดูมีความหลากหลายต่างกันไปตามความเชื่อของแต่ละคน โดยความเชื่อดังกล่าวจะถูกสอดแทรกในกระบวนการการทำนาย จากความเชื่อและความคาดหวังของผู้รับบริการ และสถานการณ์ในสังคมที่บุคคลนั้นเผชิญอยู่ มีผลกับความเชื่อต่อคำพยากรณ์ของหมอดูและทัศนคติต่อโหราศาสตร์ คำทำนายของหมอดูย่อมประกอบไปด้วยความเชื่อ ทัศนคติต่อโลกและชีวิตของหมอดู บุคคลมีความเชื่ออย่างไร ย่อมต้องแนะนำบุคคลอื่นอย่างนั้น ดังนั้นความเข้าใจสัจธรรมของชีวิตของหมอดู ย่อมจะเป็นแนวทางการให้คำปรึกษาไปสู่การแก้ปัญหาที่ถูกต้อง^{๑๕}

๓) **ยลลดา มณเฑียรณ** ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “หมอดู : ทางเลือกสำหรับความมั่นคงทางจิตใจ” ผลจากการศึกษาพบว่า สาเหตุที่ทำให้ผู้รับบริการมาหาหมอดู เพราะมีความคาดหวังว่าหมอดูจะเป็นที่พึ่งทางใจ เป็นที่ปรึกษา ช่วยแนะแนวทางเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้ เป็นการสร้างความมั่นใจ กำลังใจให้กับผู้มารับบริการ ที่ต้องการผู้ร่วมตัดสินใจ ในการกระทำต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต และระบายความคับข้องใจเพื่อจะก่อให้เกิดความสบายใจ

^{๑๓} พระเทพดิลก (ระแบบ ฐิตญาโณ), ศาสนากับสันติภาพ, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท แปดสลิปเจ็ด, จำกัด, ๒๕๔๗), หน้า ๓๗.

^{๑๔} พิไลรัตน์ รุจิณชัยกุล, “การศึกษาปัญหาสุขภาพจิตของผู้มารับบริการจากหมอดู : ศึกษาเฉพาะกรณีผู้มารับบริการจากหมอดูของสมาคมโหราศาสตร์แห่งประเทศไทย”, วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต, (คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๖๔).

^{๑๕} สานิตย์ ศิริวิศิษฐ์กุล, “หมอดู: กระบวนการสร้างตัวตนและความสัมพันธ์ทางสังคม”, วิทยานิพนธ์สังคมวิทยามหาบัณฑิต, (คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๕), หน้า ๒๑๖.

มากขึ้น รวมถึงผู้มารับบริการที่ต้องการทราบถึงความเป็นไปในอนาคต เพื่อจะได้วางแผนการดำเนินชีวิตให้พร้อมรับเหตุการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นได้ ส่วนปัญหาของผู้มารับบริการ ต่างกันตามสภาพแวดล้อมของบุคคลในขณะนั้น ปัญหาที่พบคือ การศึกษา ความรัก ครอบครัว การงานและอาชีพ สุขภาพและความร่ำรวย ผลการศึกษาพบว่า คำทำนายมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม ของผู้มารับบริการ จะเห็นได้จากการปรับเปลี่ยนอาชีพและการลงทุนของผู้มารับบริการหลังจากได้รับคำแนะนำที่แฝงอยู่กับคำทำนายของหมอดู สิ่งที่ได้รับการจากศึกษานี้พบว่า หมอดูและวิชาโหราศาสตร์มีอิทธิพลต่อจิตใจของคนเรา หมอดูเป็นทรัพยากรทางสังคมที่ประชาชนนิยมไปใช้บริการ เพื่อเป็นการสร้างความมั่นคงทางจิตใจเพราะสะดวกต่อการไปหา และไม่เป็นพิธีการ นอกจากนั้นบทบาทของหมอดูควรนำไปใช้ในบริการชุมชนในเรื่องการเยียวยา แก้ปัญหาสังคม เพื่อเป็นการวางแผนป้องกันสุขภาพจิตชุมชน ในหน่วยงานต่างๆ ต่อไป^{๑๖}

๔) พระมหาประศักดิ์ อคฺคปญฺโญ(ซ่งแสง) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์กับกฎแห่งกรรมของชาวพุทธไทย” ที่มุ่งศึกษาแนวคิดความเป็นมา และประโยชน์ของโหราศาสตร์ในแต่ละยุค รวมทั้งความเชื่อของชาวพุทธไทยที่มีต่อโหราศาสตร์ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโหราศาสตร์กับกฎแห่งกรรมของชาวพุทธไทยในปัจจุบัน พบว่าชาวพุทธไทยมีความเชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรม แต่ไม่ทราบว่าผลของกรรมจะปรากฏขึ้นเมื่อใด นักโหราศาสตร์จึงมีบทบาทในการช่วยให้ชาวพุทธทำความเข้าใจและยอมรับผลการพยากรณ์เพื่อเตรียมใจรับผลจากกรรมนั้นๆ ที่อาจเกิดขึ้น และงานวิจัยนี้ยังมุ่งศึกษาวิเคราะห์ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างหลักคำสอนที่สำคัญของพุทธศาสนาเถรวาทคือกฎแห่งกรรมและไตรลักษณ์ กับการพยากรณ์ย่นย่นอนาคตให้ผู้อื่นโดยพระพุทเจ้า เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่พุทธศาสนาเถรวาทมีต่อเรื่องการพยากรณ์ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความเข้าใจความเข้าใจแนวคิดเรื่องการพยากรณ์ตามแนวทางของพระพุทศาสนาเถรวาทได้ดียิ่งขึ้น^{๑๗}

๕) ญาณุ โพงค์เจริญ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของโหรในสังคมไทย” ผลจากการศึกษาพบว่า กลุ่มโหรและกลุ่มประชาชน ที่ศึกษาจากการสัมภาษณ์ มีความเชื่อไปในทิศทางเดียวกัน โดยเชื่อว่าวิถีชีวิตหรือดวงชะตาขึ้นอยู่กับอำนาจของความเพียรพยายาม กฎแห่งกรรม (การกระทำ) และภายใต้กาลเวลา และจากการศึกษาวิจัยในความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์พบว่า โหรมีบทบาทที่ช่วยให้คนมีสุขภาพจิตที่ดี ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวเป็นไปในทางที่ดีขึ้น และมีผลต่อองค์กรหรือหน่วยงาน ตลอดจนถึงการอยู่ร่วมกันในสังคม ด้วยการส่งเสริมแนะนำการสร้างมนุษยสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้วยการสอดแทรกคติธรรมตามคำสอนในพระพุทธศาสนา ในส่วนปัญหาและอุปสรรคต่อบทบาทของโหรในสังคมไทย พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่สำคัญอยู่ที่องค์กรการเมือง ด้านจิตใจของคนหมู่มาก และพฤติกรรมทางศาสนา และสำหรับปัญหาในตัวโหรานั้น ยังขาดความรู้ตามหลักวิชาการอย่างแท้จริง ขาดความชำนาญ ขาดการศึกษาพัฒนาปรับปรุงวิชาการให้ทันสมัย อีกทั้งไม่มีจุดยืน มักเกิดความขัดแย้งและแข่งขันกัน โดยมีเรื่องพาดพิงเข้ามาเกี่ยวข้อง

^{๑๖} ยลลดา มณเฑียรมณี, “หมอดู : ทางเลือกสำหรับความมั่นคงทางจิตใจ”, วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘), บทคัดย่อ.

^{๑๗} พระมหาประศักดิ์ อคฺคปญฺโญ(ซ่งแสง), “ความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์กับกฎแห่งกรรมของชาวพุทธไทย”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๑), หน้า ๑๑๔.

นอกจากนั้นมีการแบ่งพรรคแบ่งพวก และขาดจรรยาบรรณของความเป็นโหร ส่วนปัญหาปัจจัยภายนอก พบว่า โหรยังไม่มีหน่วยงานหรือองค์กรกลาง ควบคุมดูแลความประพฤติของโหร อีกทั้งยังไม่มีจุดศูนย์กลางในการศึกษาวิชาโหราศาสตร์ในระบบเดียวกัน และมีข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัย ดังนี้คือ รัฐควรมีการส่งเสริมนโยบาย โดยให้ความสนใจและสนับสนุนในเรื่องโหราศาสตร์ เชื่อมโยงทางด้านจิตใจ มีความรอบคอบ ไม่ประมาทในการปฏิบัติงาน และมีการรวมตัวจัดตั้งเป็นองค์กรให้เป็นระบบและเป็นองค์กรที่ควบคุมมาตรฐานและจริยธรรมของโหรฯ ให้มีบทบาทในสังคมไทย^{๑๘}

๖) พระมหาสมคิด เสือกะ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “จริยธรรมในอาชีพโหราจารย์” ผลจากการศึกษาพบว่า จริยธรรมและคุณธรรมที่โหราจารย์ควรยึดถือและนำไปปฏิบัติในบทบาท ๕ ประการของโหราจารย์ มีดังนี้คือ

- ๑) ส่งเสริมสุขภาพจิตทำให้ผู้รับบริการคลายกังวลได้
- ๒) แนะนำอาชีพตามศักยภาพของบุคคล
- ๓) เป็นครูหรือผู้นำทาง ชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง
- ๔) ให้คำปรึกษาด้านสุขภาพทั้งทางกายและจิตใจ
- ๕) เป็นผู้เผยแผ่ศาสนา

บทบาทที่มีผลต่อสังคมดังนี้ ทำให้โหราจารย์ได้รับการยอมรับ สามารถแนะนำผู้ใช้บริการในการปฏิบัติตัวและการดำเนินชีวิต นอกจากหลักโหราศาสตร์แล้ว โหราจารย์จะต้องมีหลักธรรมมาประกอบการทำงานด้วย โดยเฉพาะหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิต ได้แก่ อิทธิบาท ๔ พรหมวิหาร ๔ สังคหวัตถุ ๔ อคติ ๔ เหล่านี้คือคุณธรรมพื้นฐานของโหราจารย์ นอกจากนี้ พระมหาสมคิดยังได้กล่าวว่า การปกปิดความลับของผู้ใช้บริการ และการบอกความจริงเป็นจริยธรรมของโหราจารย์ที่พึงระลึกไว้อยู่เสมอ^{๑๙}

๗) พระมหาศรีสุพรรณ อุตตทิโป (ค่านนท์) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้วาจาสุภาสิตที่ปรากฏในคัมภีร์ขุททกนิกาย เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา” จากการศึกษาพบว่า การกล่าววาจาสุภาสิต จะทำให้ผู้ฟังมีการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม ตามวาสนาบารมีของแต่ละบุคคล ซึ่งมีระดับที่แตกต่างกัน คือ ชื่นชมยินดี เข้าถึงพระรัตนตรัยตลอดชีวิต เป็นกัลยาณปุณฺณ บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน เป็นพระสกทาคามี เป็นพระอนาคามี เป็นพระอรหันต์ หรือเป็นอุปัชฌาย์เกื้อหนุนตามส่งในภพชาติต่อ ๆ ไป นอกจากนี้ ยังเกิดประโยชน์ต่อชีวิตและสังคมในด้านอื่น ด้วยการนำไปประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น ในการปกครองใช้เป็นแนวทางในการปกครองทุกระดับชั้นตั้งแต่ครอบครัว องค์กร สังคม จนถึงระดับประเทศ ในการสังคมสงเคราะห์ใช้เป็นหลักธรรมของผู้สงเคราะห์และหลักการสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก ในการศึกษาใช้เป็นแนวทางพัฒนาตนเองและสังคม ส่วนในการเผยแผ่ใช้เป็นวิธีการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังนำไปใช้ในด้านอื่น ๆ อีกมากมาย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบุคคล สังคม และประเทศชาติให้เกิดความสงบร่มเย็นเป็นเอกภาพวาจาสุภาสิตจึงมีคุณค่า

^{๑๘} ภิญญ โพงค์เจริญ, “บทบาทของโหรในสังคมไทย”, ภาควิชาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (คณะพัฒนาสังคม: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๓), หน้า ๔๗๕.

^{๑๙} พระมหาสมคิด เสือกะ, “จริยธรรมในอาชีพโหราจารย์”, วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๓), หน้า ๑๔๙.

ในการพัฒนาตน สังคม และประเทศชาติอย่างแท้จริง ผู้ที่ศึกษาจากสุภาษิตอย่างถ่องแท้และปฏิบัติตามจากสุภาษิตอย่างไม่หวั่นไหวก็จะเกิดเป็นมงคลชีวิตและเป็นมาตรฐานของสังคมสืบไป^{๒๐}

๘) พระครูนิมิตจันทโพธิ์ (โพธิ์ศรี จันทสโร) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้จากสุภาษิตในมงคลสูตรกับสังคมไทยปัจจุบัน” พบว่า จากสุภาษิตมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในด้านต่างๆ เพราะจากคือถ้อยคำที่พูดออกมาเป็นภาษาให้ผู้อื่นฟัง เป็นสิ่งสำคัญที่แสดงออกถึงอุปนิสัยและน้ำใจของผู้พูด ว่าดีหรือร้ายอย่างไร ดังคำกล่าวที่ว่า วาจาเช่นเดียวกับน้ำใจ ซึ่งหมายถึง ถ้าพูดจริง ก็สอนน้ำใจผู้พูดว่าเป็นคนซื่อตรงสุจริตไว้ใจได้ ถ้าพูดเท็จก็สอนน้ำใจผู้พูดว่าเป็นคนคดโกง ทุจริต ไว้ใจไม่ได้ ถ้าพูดชักนำให้เกิดสามัคคีกัน ก็สอนน้ำใจผู้พูดว่า เป็นคนรักสงบ ปราศจากความเห็นแก่ตัวและความริษยา ถ้าพูดส่อเสียดยุยงส่งเสริมให้แตกสามัคคี ก็สอนน้ำใจผู้พูดว่า เป็นคนไม่รักสงบ มีความริษยาผู้อื่น มีใจทราม ถ้าพูดไพเราะอ่อนโยน สอนน้ำใจเป็นคนนุ่มนวลควรคบ ถ้าพูดหยาบคายก็สอนน้ำใจเป็นคนลามกร้ายกาจ ถ้าพูดประกอบด้วยประโยชน์ ก็สอนน้ำใจเป็นผู้ใหญ่รู้ค่าของวาจา ทั้งนี้ ในการประยุกต์ใช้จากสุภาษิตนั้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบุคคล สังคม และประเทศชาติ ให้เกิดความสงบร่มเย็น เป็นเอกภาพ ต้องอาศัยหลักธรรมในพระพุทธศาสนา มาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและได้รับประสิทธิผลอย่างเต็มที่^{๒๑}

๙) กฤติกาวัลย์ หิรัญลี ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาความสอดคล้องของหลักการพยากรณ์ในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท และวิชาโหราศาสตร์ไทย” ผลจากการศึกษาพบว่า งานวิจัยนี้ได้แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องหลายประการระหว่างพระพุทธศาสนาเถรวาท และโหราศาสตร์ไทย คือความสอดคล้องในด้านความเชื่อ, ด้านคุณธรรม, ด้านจรรยาบรรณ และด้านการพยากรณ์มีหลักคำสอนในทางพระพุทธศาสนาที่อธิบายในทางโหราศาสตร์ได้ เช่น เรื่องของธาตุ๔, กรรมและวิญญูของชีวิต รวมทั้งการเชื่อในเหตุ และปัจจัยของการเกิดขึ้นของเรื่องราว มีความเข้าใจในเรื่องของกรรม คือ เจตนาที่ประกอบด้วยกุศล หรืออกุศลเป็นเหตุให้เกิดกรรม ที่นำไปสู่วงรอบของวิญญูที่ไม่มีที่สิ้นสุด การทำนายที่ใช้เพียงพื้นฐานดวงชาตา มาชี้ถึงเหตุการณ์ในอนาคตยังไม่เพียงพอ ต้องรวมกับเหตุปัจจัยและการกระทำในปัจจุบันด้วย โหราศาสตร์จึงเป็นศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนา การเรียนรู้หลักธรรมจึงมีความสำคัญสำหรับนักโหราศาสตร์ ไม่ว่าจะอยู่ในยุคใดสมัยใดก็ตาม ประโยชน์ของวิชาโหราศาสตร์ที่แท้จริง คือการทำให้มีความเข้าใจในศักยภาพของตนเองและผู้อื่น จะทำให้ตนเองและผู้อื่นอยู่ร่วมกันได้อย่างเหมาะสม เป็นการช่วยให้เข้าใจธรรมชาติมากขึ้น โดยเฉพาะกฎแห่งกรรม และจากผลสรุปของการศึกษา มนุษย์ทุก

^{๒๐} พระมหาศรีสุพรรณ อดตทีโป คำนนธ์, “การประยุกต์ใช้จากสุภาษิตที่ปรากฏในคัมภีร์พุทธทศนิกายเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต ธรรมนิเทศ, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙), หน้า ๒๕๑-๒๕๒.

^{๒๑} พระครูนิมิตจันทโพธิ์ (โพธิ์ศรี จันทสโร), “การประยุกต์ใช้จากสุภาษิตในมงคลสูตรกับสังคมไทยปัจจุบัน”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), บทคัดย่อ.

คนมีสิทธิเสรีภาพในการเลือกทางเดินของชีวิตด้วยตนเอง เป็นการพยากรณ์เหตุการณ์ในอนาคต ซึ่งไม่สามารถบอกความจริงทั้งหมดของชีวิตได้^{๒๒}

๑๐) ปถมพร ทะละภฏ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์สัมมาทิฐิในการสร้างสันติสุขในสังคมไทย” ผลจากการศึกษาพบว่า พบว่า ผู้ที่ดำเนินชีวิตตามแนวสัมมาทิฐิ จะได้ผลลัพธ์เป็นความเข้าใจถูกต้อง เห็นชอบตามความเป็นจริง อันจะส่งผลให้เกิดความสุข ความสงบ ความสบายไม่รุ่มร้อน และจุดหมายสูงสุดของสัมมาทิฐิที่บุคคลผู้นำนำไปปฏิบัติคาดหวังที่จะบรรลุผลได้ การประยุกต์สัมมาทิฐิในการสร้างสันติสุขในสังคมไทยคือเพื่อให้เกิดความเห็นถูกเห็นชอบ ซึ่งต้องตั้งต้นด้วยความเห็นชอบเสมอ อีกทั้งเพื่อให้มีความสมดุลในด้านต่างๆ เช่น ด้านการศึกษา สังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีความพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านการศึกษา สังคม สิ่งแวดล้อมจากวัฒนธรรมอื่น ที่หลั่งไหลเข้ามาจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี และจากการค้นพบตามหลักความเป็นจริง คือ การดำเนินชีวิตตามหลักไตรสิกขาเพื่อการพัฒนาศีล สมาธิ ปัญญา การได้พัฒนาตนให้มีความเห็นถูก เห็นชอบ จะมีคุณสมบัติคือมีความรู้แจ้งอย่างสูงสุด มีความกรุณาต่อผู้อื่นอย่างสูงสุด และมีความสุขอย่างสูงสุด อันจะนำไปสู่จุดหมายคือการแผ่ขยายความสุขสงบ สันติจากระดับบุคคลไปสู่การสร้างสันติสุขในสังคมไทย^{๒๓}

๑๑) ณฤดี วิวัชรูรี ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษา พฤติกรรมความเชื่อของชาวพุทธที่สนใจโหราศาสตร์ ที่มีต่อหลักโหราศาสตร์ และหลักศรัทธา ๔” โดยมุ่งเน้นที่จะศึกษาพฤติกรรมความเชื่อของชาวพุทธที่มีต่อโหราศาสตร์ โดยศึกษาหลักศรัทธา ๔ ว่าพระพุทธรูปศาสนา นำหลักศรัทธา ๔ มาใช้กับโหราศาสตร์เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้อย่างไร ซึ่งตามหลักพระพุทธรูปศาสนา ไม่มีหลักคำสอนเรื่องดวงและโชค และโหราศาสตร์ก็ไม่ใช่วิถีทางที่จะนำไปสู่การพ้นทุกข์โดยสิ้นเชิง แม้พระพุทธรูปศาสนาจะไม่ได้ปฏิเสธความเชื่อทางโหราศาสตร์ แต่ก็ไม่ได้สนับสนุน แต่สอนให้เชื่อผลของการกระทำ เชื่อความเพียรพยายามของตนเองเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิต อยู่ในหลักคำสอนเรื่องกฎแห่งกรรม นั่นคือ กรรมที่เป็นสิ่งกำหนดวิถีทางชีวิตของคนเรา เป็นไปตามหลักศรัทธา ๔ ซึ่งปรากฏในหลักธรรมของพระพุทธรูปศาสนา^{๒๔}

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า นักโหราศาสตร์มีบทบาทในการดำเนินชีวิตของกลุ่มคนในสังคมที่เชื่อถือในด้านโหราศาสตร์ ซึ่งมีผลทางด้านจิตใจ แต่ยังขาดประเด็นในด้านรูปแบบการพยากรณ์ของนักโหราศาสตร์ตามหลักทฤษฎีจิต ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาค้นคว้า รวบรวม และวิเคราะห์รูปแบบ วิธีการ หรือแนวทางการพยากรณ์ของนักโหราศาสตร์ตาม

^{๒๒} กฤติกาวัลย์ หิรัญลี, “ศึกษาความสอดคล้องของหลักการพยากรณ์ในคัมภีร์พระพุทธรูปศาสนาเถรวาทและวิชาโหราศาสตร์ไทย”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), บทคัดย่อ.

^{๒๓} ปถมพร ทะละภฏ, “การศึกษาวิเคราะห์สัมมาทิฐิในการสร้างสันติสุขในสังคมไทย”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), บทคัดย่อ.

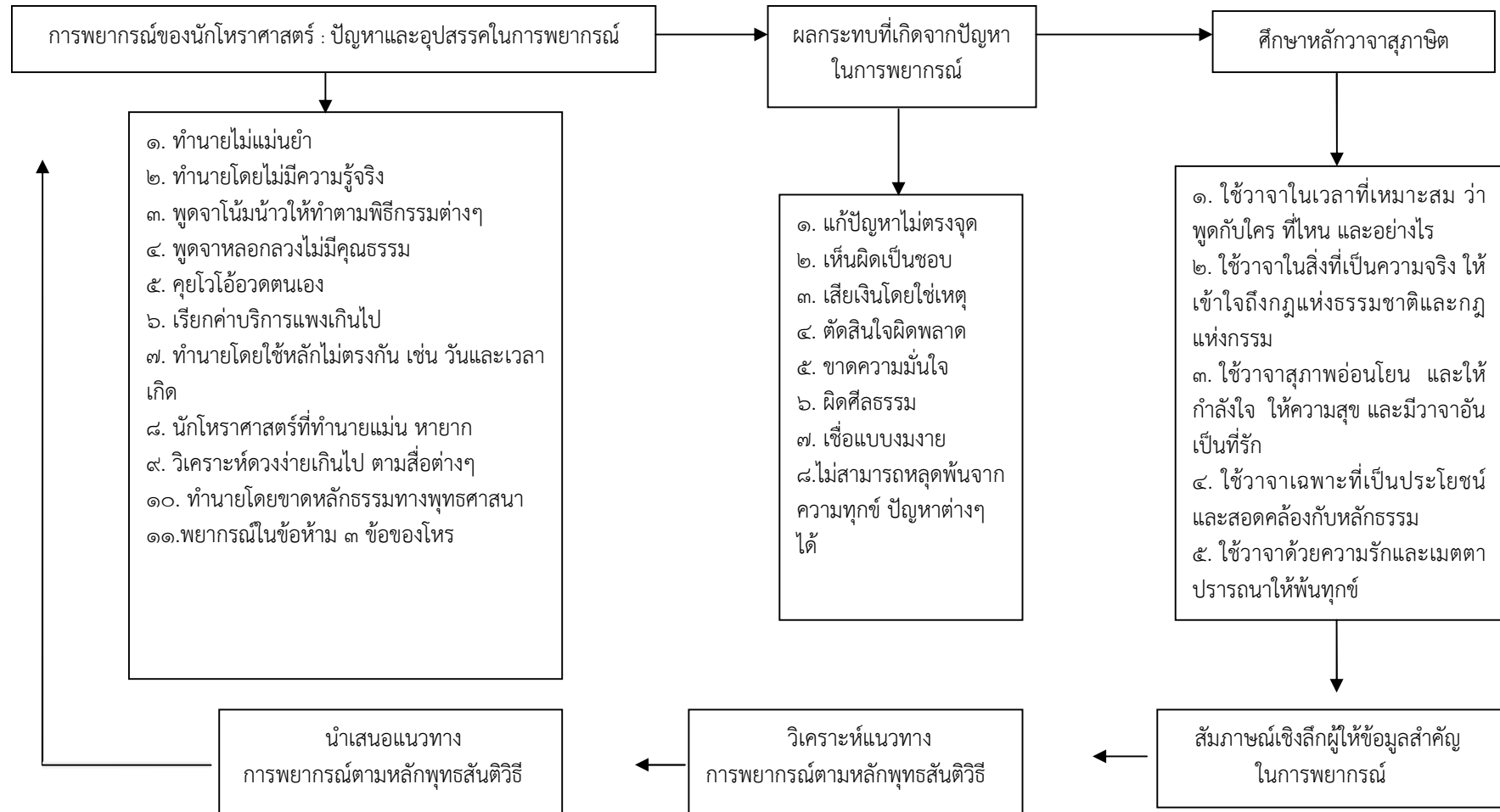
^{๒๔} ณฤดี วิวัชรูรี, “การศึกษา พฤติกรรมความเชื่อของชาวพุทธที่สนใจโหราศาสตร์ ที่มีต่อหลักโหราศาสตร์ และหลักศรัทธา ๔”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), บทคัดย่อ.

หลักวาจาสุภาสิต เพื่อเป็นแนวทางต้นแบบในการส่งเสริมและพัฒนานักโหราศาสตร์ให้เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างสรรค์สังคมให้เกิดสันติสุขสืบต่อไป

๑.๗ วิธีดำเนินการวิจัย

ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักวาจาสุภาสิตในการพยากรณ์ของนักโหราศาสตร์ไทย” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มุ่งศึกษาวิเคราะห์หลักวาจาสุภาสิตจากคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา และศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบแนวทางการพยากรณ์ของนักโหราศาสตร์ไทย นอกจากนี้ยังเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ได้แก่ วิทยานิพนธ์ และหนังสือต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเด็นที่เกี่ยวกับการพยากรณ์ของนักโหราศาสตร์ มีการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อรับรู้ปัญหาและแนวทางในการพยากรณ์ของนักโหราศาสตร์ โดยการบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth-interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เป็นเครื่องมือในการรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูล ทำตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป

ฉะนั้นในการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธสันติวิธีในการพยากรณ์ของนักโหราศาสตร์ไทย” ผู้วิจัยได้จัดขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย (Research Process) ดังต่อไปนี้

แผนภูมิที่ ๑.๑ แสดงขั้นตอนและวิธีการในการวิจัย

กระบวนการในการวิจัย (Research Process) แบ่งเป็น ๕ ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ ๑ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรค โดยการรวบรวมข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในการพยากรณ์ของนักโหราศาสตร์ ปัญหาที่พบในการพยากรณ์อาจจะเป็นปัญหาทั้งในด้านการใช้วาจาในการสื่อสาร เป็นปัญหาอุปนิสัยเฉพาะบุคคล เป็นปัญหาที่แสดงถึงความบกพร่องในการให้คำพยากรณ์ของนักโหราศาสตร์ ซึ่งมีผลต่อความเชื่อถือและศรัทธาในการพยากรณ์ของนักโหราศาสตร์

ขั้นตอนที่ ๒ ค้นคว้าข้อมูลเพื่อหาสาเหตุและเกิดผลกระทบอย่างไร โดยเฉพาะผลที่เกิดขึ้นภายหลังการพยากรณ์ที่มีต่อผู้มารับบริการ การใช้วาจาในการสื่อสารพูดคุยหรือการทำนายที่ไม่ถูกต้องไม่เหมาะสม ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพจิตใจต่อผู้มารับบริการ ทั้งยังมีผลกระทบในการตัดสินใจที่ผิดพลาด ทำให้การดำเนินชีวิตผิดพลาดได้ และยังรวมถึงการพยากรณ์ที่ส่งผลติดลบต่อภาพลักษณ์ของนักโหราศาสตร์

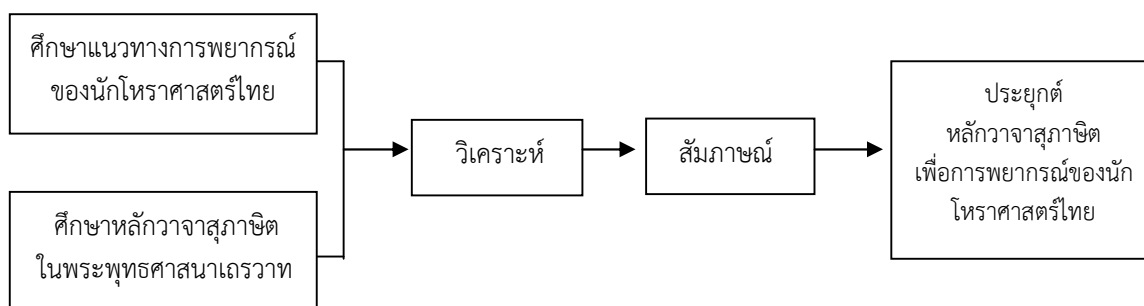
ขั้นตอนที่ ๓ ศึกษาค้นคว้าหลักวาจาสุภาษิต และธรรมะที่เกี่ยวข้องในการใช้วาจาที่เป็นกลาง เพื่อการสื่อสาร แนะนำ ทั้งผู้พูดและผู้ฟัง ซึ่งเป็นแนวทางการสื่อสารที่เป็นคุณ ไม่เป็นโทษแก่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ทั้งนี้จะมุ่งศึกษาการนำหลักวาจาสุภาษิตมาสัมพันธ์หรือเป็นกรอบของการพยากรณ์ของนักโหราศาสตร์

ขั้นตอนที่ ๔ เพื่อให้ได้แนวทางในการนำมาประยุกต์ใช้ ต้องศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าตำรา หนังสือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและจากการสัมภาษณ์เชิงลึก คือ ผู้นำศาสนาโหราจารย์แห่งโหราศาสตร์ และผู้รับบริการโหราศาสตร์ เพื่อขอทราบแนวทางและข้อเสนอแนะที่มีต่อการพยากรณ์ของนักโหราศาสตร์

ขั้นตอนที่ ๕ เพื่อนำเสนอรูปแบบ แนวทางหรือวิธีการในการพยากรณ์ของนักโหราศาสตร์ตามหลักพุทธสันติวิธี แห่งการใช้วาจาสุภาษิต เพื่อเป็นแนวทางของการพยากรณ์ที่เป็นไปเพื่อการสร้างสรรค์และพัฒนาสังคมสันติสุข และสอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

๑.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยไว้ดังนี้

แผนภูมิที่ ๑.๒ แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

๑.๙ ประโยชน์ที่ได้รับ

- ๑.๙.๑ ทำให้ทราบแนวทางการพยากรณ์ของนักโหราศาสตร์ไทย
- ๑.๙.๒ ทำให้ทราบหลักวาจาสุภาสิตในพระพุทธศาสนาเถรวาท
- ๑.๙.๓ ทำให้ทราบแนวทางการประยุกต์หลักวาจาสุภาสิต ในการพยากรณ์ของนักโหราศาสตร์ไทย